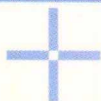

TRẦN DIÊN HIỀN

Thực hành

GIẢI TOÁN TIỂU HỌC

TẬP I

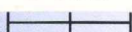
? Tuổi

Mẹ:

? Tuổi

Con:

} 45 tuổi

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SU PHẠM

TRẦN DIÊN HIỂN

THỰC HÀNH
GIẢI TOÁN TIỂU HỌC

Tập I

(Tái bản lần thứ sáu)

Rinh

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

MỤC LỤC

Trang

LỜI NÓI ĐẦU.....	7
------------------	---

Phần thứ nhất

CÁC PHƯƠNG PHÁP GIẢI TOÁN

I. PHƯƠNG PHÁP SỐ ĐỘ ĐOẠN THẲNG (SĐĐT).....	11
1. Khái niệm về phương pháp SĐĐT	11
2. Ứng dụng phương pháp SĐĐT để giải các bài toán đơn ...	11
<i>a. Các bài toán đơn giải bằng một phép tính cộng</i>	<i>11</i>
BÀI TẬP THỰC HÀNH.....	21
<i>b. Các bài toán đơn giải bằng một phép tính trừ</i>	<i>24</i>
BÀI TẬP THỰC HÀNH.....	31
<i>c. Các bài toán đơn giải bằng một phép tính nhân</i>	<i>34</i>
BÀI TẬP THỰC HÀNH.....	38
<i>d. Các bài toán đơn giải bằng một phép tính chia</i>	<i>40</i>
BÀI TẬP THỰC HÀNH.....	43
3. Ứng dụng phương pháp SĐĐT để giải bài toán hợp	45
<i>a. Các bài toán đơn giải bằng hai phép tính cộng và trừ</i>	<i>45</i>
BÀI TẬP THỰC HÀNH.....	51
<i>b. Các bài toán đơn giải bằng một phép tính cộng và nhân .</i>	<i>52</i>
<i>c. Các bài toán đơn giải bằng một phép tính cộng và chia .</i>	<i>11</i>
BÀI TẬP THỰC HÀNH.....	57
4. Một số ứng dụng khác của phương pháp SĐĐT	58
<i>a. Toán trung bình cộng</i>	<i>58</i>
<i>b. Giải bài toán nâng cao dùng SĐĐT</i>	<i>61</i>
BÀI TẬP THỰC HÀNH.....	68

II. PHƯƠNG PHÁP RÚT VỀ ĐƠN VỊ - PHƯƠNG PHÁP TỶ SỐ	69
1. Khái niệm về phương pháp rút về đơn vị - Phương pháp tỷ số	69
2. Các bước giải toán bằng phương pháp rút về đơn vị hoặc phương pháp tỷ số	69
<i>a. Phương pháp rút về đơn vị</i>	69
<i>b. Phương pháp tỉ số</i>	70
3. Ứng dụng phương pháp rút về đơn vị và phương pháp tỷ số để giải toán về đại lượng tỷ lệ thuận.....	71
4. Ứng dụng phương pháp rút về đơn vị và phương pháp tỷ số để giải toán về đại lượng tỷ lệ nghịch	76
5. Ứng dụng phương pháp rút về đơn vị và phương pháp tỷ số để giải toán về tỷ lệ kép	80
BÀI TẬP THỰC HÀNH	86
III. PHƯƠNG PHÁP CHIA TỶ LỆ	90
1. Khái niệm về phương pháp chia tỷ lệ.....	90
2. Các bước giải bài toán bằng phương pháp chia tỷ lệ.....	90
3. Ứng dụng phương pháp chia tỷ lệ để giải các bài toán về tìm hai số khi biết tổng và tỷ số của chúng	91
4. Ứng dụng phương pháp chia tỷ lệ để giải các bài toán về tìm hai số khi biết hiệu và tỷ số của chúng	96
5. Ứng dụng phương pháp chia tỷ lệ để giải toán về cấu tạo số tự nhiên	99
6. Ứng dụng phương pháp chia tỷ lệ để giải các bài toán về cấu tạo phân số.....	103
7. Ứng dụng phương pháp chia tỷ lệ để giải toán về cấu tạo số thập phân	108
8. Ứng dụng phương pháp chia tỷ lệ để giải toán có văn điển hình trên tập phân số.....	112
9. Ứng dụng phương pháp chia tỷ lệ để giải toán có nội dung hình học.....	116
10. Ứng dụng phương pháp chia tỷ lệ để giải toán về chuyển động đều	119
11. Ứng dụng phương pháp chia tỷ lệ để giải bài toán về tìm ba số khi biết tổng và tỷ số của chúng.....	122

12. Ứng dụng phương pháp chia tỷ lệ để giải các bài toán về tìm ba số khi biết hiệu và tỷ số của chúng.....	125
13. Ứng dụng phương pháp chia tỷ lệ để giải các bài toán vui và toán cổ ở tiểu học.....	127
BÀI TẬP THỰC HÀNH.....	130
IV. PHƯƠNG PHÁP THỬ CHỌN.....	139
1. Khái niệm về phương pháp thử chọn.....	139
2. Các bước tiến hành khi giải toán bằng phương pháp thử chọn.....	139
3. Ứng dụng phương pháp thử chọn để giải toán về cấu tạo số tự nhiên.....	140
4. Ứng dụng phương pháp thử chọn để giải toán về phân số và số thập phân.....	143
5. Ứng dụng phương pháp thử chọn để giải toán có văn..	148
6. Ứng dụng phương pháp thử chọn để giải toán có nội dung hình học.....	151
7. Ứng dụng phương pháp thử chọn để giải các bài toán về suy luận.....	155
BÀI TẬP THỰC HÀNH.....	156
V. PHƯƠNG PHÁP KHỬ.....	161
1. Khái niệm về phương pháp khử.....	161
2. Ứng dụng phương pháp khử để giải toán.....	162
BÀI TẬP THỰC HÀNH.....	167
VI. PHƯƠNG PHÁP GIẢ THIẾT TẠM.....	169
1. Khái niệm về phương pháp giả thiết tạm.....	169
2. Ứng dụng phương pháp giả thiết tạm để giải toán.....	169
BÀI TẬP THỰC HÀNH.....	173
VII. PHƯƠNG PHÁP THAY THẾ.....	175
1. Khái niệm về phương pháp thay thế.....	175
2. Ứng dụng phương pháp thế để giải toán.....	176
BÀI TẬP THỰC HÀNH.....	182
VIII. PHƯƠNG PHÁP ỨNG DỤNG NGUYÊN LÝ ĐI-RIC-LÊ.....	183
1. Khái niệm về nguyên lý Đi-ric-lê.....	183

2. Ứng dụng nguyên lý Di-ric-lê để giải toán.....	184
BÀI TẬP THỰC HÀNH.....	187

Phần thứ hai
HƯỚNG DẪN GIẢI

I. PHƯƠNG PHÁP SƠ ĐỒ ĐOẠN THẲNG.....	189
II. PHƯƠNG PHÁP RÚT VỀ ĐƠN VỊ - PHƯƠNG PHÁP TỶ SỐ.....	191
III. PHƯƠNG PHÁP CHIA TỶ LỆ.....	192
IV. PHƯƠNG PHÁP THỬ CHỌN.....	196
V. PHƯƠNG PHÁP KHỬ.....	197
VI. PHƯƠNG PHÁP GIẢ THIẾT TẠM.....	197
VII. PHƯƠNG PHÁP THAY THẾ.....	198
VIII. PHƯƠNG PHÁP ỨNG DỤNG NGUYÊN LÝ ĐI-RIC-LÊ.....	198

LỜI NÓI ĐẦU

Bộ sách "**Thực hành giải toán tiểu học**" nhằm cung cấp cho bạn đọc những kỹ năng cơ bản trong hoạt động giải toán là nhận dạng bài toán và lựa chọn phương pháp giải.

Bộ sách gồm hai tập, mỗi tập trình bày 8 phương pháp giải toán thường dùng ở tiểu học.

Trong tập 1, tác giả trình bày 8 phương pháp giải toán theo thứ tự:

1. Phương pháp sơ đồ đoạn thẳng.
2. Phương pháp rút về đơn vị - phương pháp tỷ số.
3. Phương pháp chia tỷ lệ.
4. Phương pháp thử chọn.
5. Phương pháp khử.
6. Phương pháp giả thiết tạm.
7. Phương pháp thay thế.
8. Phương pháp ứng dụng nguyên lý Đê-ríc-lê.

Trong tập 2, tác giả trình bày 8 phương pháp giải toán còn lại:

9. Phương pháp diện tích và các bài toán có nội dung hình học.
10. Phương pháp tính ngược từ cuối.
11. Phương pháp ứng dụng sơ đồ.
12. Phương pháp đại số.
13. Phương pháp biểu đồ Ven.
14. Phương pháp lập bảng.

15. Phương pháp suy luận đơn giản.

16. Phương pháp lựa chọn tình huống.

Đôi với mỗi phương pháp, tác giả trình bày theo cấu trúc:

- Mô tả, giúp bạn đọc hiểu được khái niệm về phương pháp đó.

- Các bước tiến hành và cách trình bày lời giải một bài toán khi sử dụng phương pháp giải.

- Lần lượt giới thiệu các ứng dụng để giải từng dạng toán.

- Giới thiệu một số bài tập thực hành.

Với hai tập của bộ sách này, bạn đọc sẽ được làm quen với trên 100 ứng dụng khác nhau của các phương pháp giải toán để giải toán ở tiểu học.

Các phần trong bộ sách được trình bày độc lập với nhau, Vì vậy độc giả không nhất thiết phải nghiên cứu lần lượt theo trình tự của bộ sách.

Bộ sách này dành cho các em học sinh tiểu học, các thầy cô giáo làm tài liệu tham khảo góp phần nâng cao chất lượng dạy - học toán.

Bộ sách có thể dùng làm tài liệu tham khảo cho sinh viên các trường Sư phạm có đào tạo giáo viên tiểu học và dành cho các bậc phụ huynh làm tài liệu hướng dẫn con em trong học toán ở tiểu học.

Chúng tôi mong nhận được nhiều ý kiến đóng góp của bạn đọc.

Tác giả